

ΠΩΣ ΦΘΑΣΑΜΕ ΣΤΗΝ «ΚΟΚΚΙΝΗ ΚΑΡΤΑ» ΤΟΥ ΚΙΟΤΟ (Απρίλιος 2008)

Συγγραφέας: ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΡΤΑΛΗΣ

Χθες ήταν η ασυνέπεια της Ελλάδος στην ενσωμάτωση της Κοινοτικής Οδηγίας για την εξοικονόμηση ενέργειας στα κτήρια. Σήμερα είναι η προσωρινή «αποβολή» της από τη Συμφωνία του Κιότο για την αντιμετώπιση των κλιματικών αλλαγών. Αύριο θα είναι η τιμωρία της για την αδυναμία της να κλείσει οριστικά μέχρι το τέλος του 2008 τις χωματερές που μολύνουν ανεξέλεγκτα την ελληνική ύπαιθρο. Τα παραδείγματα μιλούν από μόνα τους.

Η Ελλάδα δεν μπορεί να ανταποκριθεί στις περιβαλλοντικές της υποχρεώσεις, εκτίθεται διεθνώς αλλά και εκθέτει το ευαίσθητο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον της σε κίνδυνο. Είναι γνωστό ότι η κυβέρνηση θεωρεί ότι το περιβάλλον δεν έχει άμεση οικονομική ανταλλακτική αξία και κατά συνέπεια είναι ο φτωχός συγγενής της ανάπτυξης. Από αυτό το σημείο ξεκινά άλλωστε η προβληματική σχέση της κυβέρνησης με το περιβάλλον. Η σχέση αυτή εξελίχθηκε μέσα από προσπάθειες που δρομολογήθηκαν (από την κυβέρνηση), ώστε το περιβάλλον να αποκτήσει την πολυπόθητη οικονομική ανταλλακτική αξία και έτσι να δικαιούται της προσοχής της.

Η πρώτη προσπάθεια είχε ως σκοπό την αναθεώρηση του άρθρου 24, αναθεώρηση που θα οδηγούσε στον αποχαρκτηρισμό 10 εκ. στρεμμάτων δάσους. Η δεύτερη προσπάθεια είχε ως σκοπό την προώθηση ενός φιλόδοξου ειδικού χωροταξικού σχεδίου για τον τουρισμό. Το σχέδιο προωθεί με μαζικό τρόπο νέες τουριστικές κατασκευές σε περιοχές που φαίνεται ότι είχαν ξεχαστεί από την τουριστική βιομηχανία. Αν αυτές οι περιοχές κτιστούν μαζικά, το περιβάλλον θα αποκτήσει μεν την οικονομική ανταλλακτική αξία που ορισμένοι αναζητούν, θα χάσει όμως την ποιότητά του. Αυτόν τον παράλογο κύκλο που οδηγεί τοπικές κοινωνίες αρχικά στον πλούτο και σταδιακά στην παρακμή τον έχουμε ξαναδεί στη χώρα μας: στο Φαληράκι Ρόδου, στη Χερσόνησο Κρήτης, στο Λαγανά Ζακύνθου, κ.ά. Η τρίτη προσπάθεια εφαρμόζεται από το Υπουργείο Οικονομίας. Αρχικά ήταν η εισαγωγή ΦΠΑ στα ακίνητα, που οδήγησε στον τριπλασιασμό των κατεδαφίσεων των μονοκατοικιών τα έτη 2005 και 2006. Ακολούθησε η κρατική «διαχείριση» της κτηματαγοράς -και πάλι από το Υπουργείο Οικονομίας- με την αύξηση των αντικειμενικών αξιών της γης και την ένταξη νέων (κυρίως των Ολυμπιακών) περιοχών σε ένα σχέδιο ανάπτυξης που βασιζόμενο στην ιδιωτική πρωτοβουλία, εξοβέλισε την ανάγκη για ελεύθερους στην πρόσβαση και χρήση δημόσιους χώρους. Προφανές είναι ότι η «διαχείριση» αυτή γίνεται ερήμην του περιβάλλοντος και φυσικά χωρίς να έχουν ολοκληρωθεί τα

ρυθμιστικά σχέδια των ελληνικών πόλεων, προεξάρχοντος αυτού της Αθήνας. Η απορία είναι εύλογη: Πώς γίνεται να χαράσσει την πολιτική γης το Υπουργείο Οικονομίας αντί -ή στην καλύτερη περίπτωση ερήμην- του ΥΠΕΧΩΔΕ; Η τέταρτη προσπάθεια συνδέεται με το διεθνές ευφυολόγημα της «εμπορίας ρύπων» για την αντιμετώπιση των αερίων θερμοκηπίου, ευφυολόγημα που στηρίζεται σε ένα διεθνές χρηματιστήριο ρύπων (που ειρήσθω εν παρόδω είναι τόσο ασταθές που το περασμένο καλοκαίρι ο ένας τόνος διοξειδίου άνθρακα είχε μόλις ένα ευρώ ή το ένα κιλό περίπου 30 λεπτά της δραχμής!). Η Κυβέρνηση βρήκε το πρόσφορο έδαφος που αναζητούσε για να δώσει τη δυνατότητα σε ρυπογόνες μονάδες της χώρας να προμηθευτούν («αγοράσουν») δικαιώματα ρύπανσης, αντί να επενδύσουν τις ίδιες πιστώσεις (πάνω από περίπου 150 εκ. ευρώ) για την εισαγωγή καθαρών τεχνολογιών στην παραγωγική διαδικασία.

Αυτές τις ημέρες, η χώρα μας αποβλήθηκε -λόγω αμελειών του ΥΠΕΧΩΔΕ- από τη διαδικασία της «εμπορίας ρύπων». Συμφωνώ με αυτούς που διαμαρτύρονται για την εξέλιξη αυτή. Σίγουρα δεν τιμά τη χώρα μας να είναι το «μαύρο πρόβατο» μιας παγκόσμιας περιβαλλοντικής συμφωνίας. Όμως ευτυχώς που η χώρα μας αποβλήθηκε. Και μάλιστα μακάρι η αποβολή αυτή να κρατήσει μήνες και χρόνια, ώστε τελικά να πραγματοποιηθούν οι αντιρροπαντικές τεχνολογικές επενδύσεις, αντί να δαπανώνται πόροι (του δημόσιου αλλά και του ιδιωτικού τομέα) για πρόσκαιρες αγορές ρύπων από τη Βουλγαρία, τη Ρουμανία ή όπου αλλού.

Τι πρέπει να γίνει; Μια ιδέα είναι να πεισθεί η κυβέρνηση ότι το περιβάλλον δεν είναι αγαθό προς ιδιωτικοποίηση. Με άλλα λόγια, ότι δεν είναι ανάγκη να προσπορίζει οικονομικά ωφέληματα για να δικαιούται προσοχής. Μία άλλη ιδέα -ίσως πιο ενδιαφέρουσα- είναι να μην ασχολείται μαζί του. Μερικές φορές ο αυτόματος πιλότος είναι καλύτερος από έναν αμελή πιλότο.

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στο ένθετο «Περιβάλλον και Ανάπτυξη» της Εφημερίδας «ΗΜΕΡΗΣΙΑ» στις 24-27 Απριλίου 2008, σ. 2.